

DANIEL ŠPINAR

umělecký ředitel Činohry Národního divadla

JANA DVOŘÁKOVÁ

ředitelka Činohry Národního divadla

Johann Wolfgang Goethe

FAUST

Šílená dramatická báseň. Nejobtížnější, nehratelná, komplikovaná a navíc ve dvou dílech. Příběh muže, který se zaprodal ďáblu, aby... co vlastně? Získal lásku – jak o tom vypráví známější první díl, v němž jde především o vzplanutí k Markétě? Anebo, jak praví díl druhý, aby vynalezl peníze, sestoupil až do antiky, oženil se s Helenou Trójskou a zplodil s ní syna, vedl dobovačnou válku, vyrval moři zemi? A to vše v patách s Mefistofelem, který mu dává ďábelskou moc, ale zároveň mu nedopřeje klid ani spočinutí? Ostatně nebyl prvním Faustem sám Johann Wolfgang von Goethe, který svůj opus psal skoro celý život – a na jevišti ho nikdy nespatriil?

Faust je archetyp různého ražení. *Faust* je synonymum pokušení, jemuž jsme dnes a denně vystavováni. Ať už v docela malém, všednodenním, anebo na celospolečenské úrovni, kdy může spolek s ďáblem znamenat zkázu miliónů lidí. *Faust* je maximální výzva.

Zcela nová úprava. Zcela nový *Faust*.

Premiéry 15. a 16. března 2018 ve Stavovském divadle

Johann Wolfgang Goethe

FAUST

Překlad: **Radek Malý**

Režie: **Jan Frič**

Inscenační úprava: **Jan Frič, Marta Ljubková, Jan Tošovský**

Dramaturgie: **Marta Ljubková, Jan Tošovský**

Scéna: **Dragan Stojčevski**

Kostýmy: **Linda Boráros**

Hudba: **Jakub Kudláč**

Světelný design: **Martin Špetlík**

Zvukový design: **Kryštof Blabla**

Video: **JQr, Jan Truhlář**

Hrají:

Faust: **Martin Pechlát**

Mefistofeles: **Saša Rašilov**

Markéta: **Veronika Lazorčáková**

V dalších rolích:

Pavλίna Štorková

Johanna Tesařová

Alois Švehlík

Eva Salzmannová

Alena Štréblová

Pavel Batěk

Radúz Mácha

Jiří Suchý z Tábora

a další

Vysokoškolský umělecký soubor UK

Premiéry 15. a 16. března 2018 ve Stavovském divadle

O GOETHOVĚ FAUSTOVI DRAMATURGYNĚ MARTA LJUBKOVÁ

Šílená dramatická báseň. Nejobtížnější, nehratelná, komplikovaná a navíc ve dvou dílech. Příběh muže, který se zaprodal ďáblu, aby... co vlastně? Získal lásku – jak o tom vypráví známější první díl, v němž jde především o vzplanutí k Markétě? Anebo, jak praví díl druhý, aby vynalezl peníze, sestoupil až do antiky, oženil se s Helenou Trójskou a zplodil s ní syna, vedl dobovačné války, vyrval moři zemi? A to vše v patách s Mefistofelem, který mu dává ďábelskou moc, ale zároveň mu nedopřeje klid ani spočinutí? Ostatně nebyl prvním Faustem sám Johann Wolfgang von Goethe, který svůj opus psal skoro celý život – a na jevišti ho nikdy nespátřil?

Faust je archetyp různého ražení. *Faust* je synonymum pokušení, jemuž jsme dnes a denně vystavováni. Ať už v docela malém, všednodenním, anebo na celospolečenské úrovni, kdy může spolek s ďáblem znamenat zkázu miliónů lidí. *Faust* je maximální výzva.

Položil ji před nás nejen Goethe, ale také inscenační tradice. Přinejmenším v českém divadle se s *Faustem* coby mýtem o překračování hranic člověka potýkali ti nejzásadnější tvůrci: jen v ND postupně František Kolár (1885), Jaroslav Kvapil (1906), Vojta Novák (1923), K. H. Hilar (1928), Karel Dostál (1939), Václav Hudeček (1981) a Otomar Krejča (1997). Každý tvůrčí tým ke hře přistupoval jinak, ale vždy se v ní snažil najít – stejně jako my dnes – současné a zároveň nebezpečně věčné otázky. Například jak odolat zlu, když vám předloží nějakou lákavou nabídku?

Náš Faust Martin Pechlát je postaven před stejnou výzvou, před níž kdysi stáli František Němec, Jan Hartl, Rudolf Deyl nebo Bedřich Karen. Přitom se ptáme, v čem je Faust naším současníkem, jakým pokušením by byl vystaven dnes a kolik z někdejšího klasicistního opusu můžeme přenést na jeviště na začátku jedenadvacátého století.

Zcela nová úprava. Zcela nový *Faust*.

PŘEKLADATEL RADEK MALÝ O NOVÉM PŘEKLADU

Po dohodě s tvůrčím týmem dramaturgů Jana Tošovského a Marty Ljubkové a režiséra Jana Friče jsem *Fausta* překládal přímo na míru naší inscenace. Přitom jsem však vycházel z Goethova textu, neaktualizoval jsem – o to se postaral režisér. Jedná se tedy spíše o překlad adaptační – v tomto ohledu spíše než Fischerův může připomenout třeba ne tak dávný překlad Karla Krause, který přiznaně překládal dramaturgickou a inscenační úpravu Otomara Krejči.

Možnost spolupracovat jako překladatel *Fausta* pro inscenaci v Národním divadle byla nabídka, jaká se těžko odmítá. Takže jsem do tohoto tématu zabředl skutečně důkladně, a ačkoli jsem se snažil nepouštět si ho příliš k tělu, coby čerstvý čtyřicátník jsem se

v mnoha tématech našel. Faustova dilemata jsou sváry moderní doby se vším všudy. Ve mně zarezonoval tím, čemu se asi říká krize středního věku, byť je v počátcích. Ten dojem, že člověk už ví, co by chtěl, a zároveň si uvědomuje omezenost svého času. V tomto ohledu se dá rozumět Faustově touze stihnout toho za svůj život tolik.

REŽISÉR JAN FRIČ O INSCENACI

Faust je obraz člověka, který tuší nebo možná dokonce ví, že má tělo a že má i duši, a ví, že jako člověk obsahuje obrovský rozpor. Má schopnost tušit jakési transcendentno, být jako Bůh, ale zároveň má tělo jako zvíře, má hlad i ví, že jednoho dne přijde smrt. Tento paradox by chtěl nějak rozlousknout a dělá pro to všechno. Jenže se stane zajatcem své vlastní pýchy.

Mě na *Faustovi* baví ten psychedelický nebo mystický princip opakování jednoho příběhu dokola v různých podobách, s různými postavami a v různé formě. Nemyslím dějově, spíš obrazem nějakého rozložení světa, který se neustále vrací a cyklí jako sada neustálých nových a nových zrození Fausta. To je princip, který nás oslovil a na jehož základě děláme celou inscenaci. Její větší část proto skutečně je podle druhého dílu *Fausta*. Poněvadž v tom prvním je příběh „jeden“, kdežto v tom druhém je příběhů „několik“.

Co soudí o nové drammatizaci *Fausta*, seskládané z obou dílů Goethovy básně, a jak na ně vůbec působí, jsme se zeptali také několika hereckých představitelů:

Saša Rašilov (Mefistofeles)

Faust je výjimečný už svými proporcemi, protože máloco je tak obsáhlé jako on. S velkou rezervou by se dalo říct, že *Faust* je taková divadelní *Mahábhárata*, když ji dělal Peter Brook. Vždyť se bavíme o básni dlouhé na dvanáct set stran – to je přece šílené! Navíc když bylo „velkopansky“ rozhodnuto udělat oba díly, což ani velikáni rozměru Otomara Krejči neriskli. A to se mi na tom líbí. Je zábavné sledovat, jak se z některých generačních žánrů nebo vyjadřovacích prostředků nějaké úzké skupiny lidí stává oficiální umělecká a divadelní řeč. Je to pro mě případ i *Fausta*. Ve svých čtrnácti, patnácti, šestnácti letech bych si při pohledu na budovu Národního divadla ani v nejdůležitějších snech nedokázal představit, že bude možné tady znova dělat divadlo tak, jak se dělalo kdysi. Jak ho dělali Hilar nebo Radok v době, kdy ještě nebyli žádní klasici, nýbrž experimentátoři, kteří dělali věci, jimž bylo těžké porozumět, které bylo třeba přijímat otevřeně a vnímat je jako umělecké vyjádření. Takže *Faust* je takový velký klip, velká paráda a velké překvápko.

Veronika Lazorčáková (Markéta)

Faust bude obrovský, bude to hrozná divočina a bude to super. Inscenovat oba díly je myslím velký oříšek, ostatně kolikrát se *Faust* hraje jenom o příběhu Markéty a Fausta, jenže mně to všechno pohromadě přijde zajímavější, protože ve druhém díle jsou věci, které se dobře dají konfrontovat s dnešní dobou. Zatímco příběh s Markétou všichni znají,

druhý díl, kde je třeba krásná scéna vynálezu peněz, jenom málokdo. Takže je dobře, že se to hraje i o jiných věcech než jen o lásce, protože ve světě se dějí i jiné věci než láska.

Pavel Batěk (Wagner, Otec)

Myslím, že *Faust* bude dynamický, svižný a že lidi budou zírat. Ostatně sám až teď zjišťuji, jak je *Faust* zábavný – tedy přiznávám, že celého jsem nikdy nečetl. Ale hrozně rád mám film Jana Švankmajera *Lekce Faust*, tam je všechno tak, jak mě to baví. A teď mě svým nadšeným přístupem baví zase režisér Honza Frič, který pořád přináší něco nového, co by mě vůbec nenapadlo. Navíc při zkoušení ani nemám pocit, že bych byl do něčeho tlačěn, což mě baví taky.

V rámci doprovodných programů ND+ jsme připravili cyklus přednášek ND Talks – jedna z nich se bude věnovat i *Faustovi*.

26. 3. 2018 od 18.30 ve foyer Nové scény

ND Talks: Proč a jak znovu překládat Goethova Fausta

Přednáška překladatele a básníka Radka Malého

Inscenace obou dílů Goethova *Fausta*, kterou pro Stavovské divadlo připravil režisér Jan Frič s dramaturgy Martou Ljubkovou a Janem Tošovským, jistě vyvolá diskuse i stran nutnosti nového překladu tohoto velkolepého literárního díla. Překladatel Radek Malý se pokusí představit pozadí úvah o celém projektu a nastíní způsob, jakým postupoval. Na konkrétních ukázkách doloží, v čem je jeho překlad víc „divadelní“ než „literární“.

Radek Malý (narozen roku 1977 v Olomouci) je básník, spisovatel, překladatel a vysokoškolský učitel. Autor několika sbírek poezie a knížek pro děti, rovněž rozhlasových her, učebnic a odborných publikací. Přeložil krom jiného libreta oper *Jeníček a Mařenka* a *Kouzelná flétna*, autorsky se podílel na libretu opery *Čarokraj*. Za svou tvorbu získal například Cenu Jiřího Ortena (za sbírku *Vraní zpěvy*) či dvakrát Magnesii Literu (za sbírky *Větrní* a *Listonoš vítr*).

Kontakt pro média:

Kateřina Ondroušková

Public relations Činohry, Laterny magiky a Nové scény

tel.: 224 901 236

mobil: 777 208 249

e-mail: k.ondrouskova@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

www.facebook.com/cinohrand

GENERÁLNÍ PARTNER

PARTNEŘI NÁRODNÍHO DIVADLA

ŠKODA

AUTOCONT

PARTNEŘI INSCENACÍ

PARTNER PREMIÉROVÝCH VEČERŮ

MECENÁŠI NÁRODNÍHO DIVADLA

KOLOWRAT KRAKOVŠTÍ

Prof. Dr. Dadjá Altenburg-Kohl

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER INSCENACÍ

mediální skupina **mafra**

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

 Český rozhlas

RESPEKT

MEDIA MARKETING SERVICES